

16.13. Statsamterne

16.13.01. Statsamterne (*Driftsbev.*)

Statsamterne er selvstændige regionale forvaltningsenheder, der kan forestå opgaver for Indenrigs- og Sundhedsministeriet og andre ministerier, som uden at råde over egnede regionale organisationer har behov for at få udført opgaver i lokalt eller regionalt regi.

De 15 statsamter henhører budgetmæssigt og organisatorisk under Indenrigs- og Sundhedsministeriet og udfører en række opgaver for ministeriet. Størstedelen af statsamternes opgaver udføres dog for Justitsministeriet, Socialministeriet og Beskæftigelsesministeriet. Statsamterne varetager desuden opgaver for Integrationsministeriet m.fl. Københavns Overpræsidium varetager statsamtsopgaver i Københavns Kommune bortset fra tilsyn med kommunen og sociale nævns-sager.

Statsamterne er sekretariat for tilsynsrådene, som fører tilsyn med primærkommunerne i hvert amt. Hovedopgaver består af et legalitetstilsyn, hvor sager tages op på baggrund af en klage eller af egen drift. Herudover foregår der en omfattende vejledning af kommuner og borgere. Desuden træffer statsamterne afgørelse i klager over behandlingen af de psykiatriske patienter i de psykiatriske patientklagenævn. Klagesagsbehandlingen omfatter klager over tvangsbehandling, tvangsfiksering, tvangsindlæggelse og -tilbageholdelse.

Syv statsamter varetager civilregionsopgaver, idet seks statsamtænd og Overpræsidenten i København er udpeget som ledere af civilregionerne i medfør af beredskabsloven. Seks statsamter varetager lokal værnepligtsadministration med sessionsafholdelse.

Inden for Justitsministeriets lovgivningsområde behandler statsamterne et stort antal person- og familieretlige sager. Det drejer sig først og fremmest om sager vedrørende separation og skilsmisse. Statsamterne fastsætter endvidere ægtefællebidrag og bidrag til børn født i og uden for ægteskab. Statsamterne fastsætter desuden samvær og godkender aftaler om forældremyndighed. Fra 2001 og indtil videre til udgangen af 2004 er der indført tilbud om konfliktmægling (mediation) i vanskelige sager på det familieretlige område.

Også i forbindelse med ægteskabs indgåelse har statsamterne visse beføjelser. Statsamterne behandler i særlige tilfælde anerkendelse af faderskab, er anmeldelsesmyndighed vedrørende fælles forældremyndighed og varetager opgaver omkring børnesagkyndig rådgivning, jf. § 28 i lov om forældremyndighed og samvær. Statsamterne varetager desuden navnesager, sager om fri proces, indfødsret og værgemål. Statens udgifter til værgevederlag afholdes over hovedkonto § 16.13.06. Værgevederlag.

Børneloven (L 460 7/06 01) betyder, at statsamterne fra 1. juli 2002 årligt overtager ca. 1.000 faderskabssager fra domstolene. I disse sager skal statsamterne indhente erklæringer i retsgenetiske undersøgelser og efterfølgende bedømme den retsgenetiske erklæring og vejlede om den. Udgifter til sådanne DNA-undersøgelser afholdes som en lovbunden udgift over § 16.13.04. Børneloven m.v.

Inden for Socialministeriets og Beskæftigelsesministeriets områder yder statsamterne (uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner) sekretariatsmæssig bistand til de sociale nævn. Opgaverne reguleres primært i lov om social service, lov om aktiv socialpolitik og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. De sociale nævn behandler klager over kommunale afgørelser efter den sociale lovgivning, ligesom de varetager rådgivnings- og vejledningsindsatsen overfor kommuner og amtskommuner.

Inden for Integrationsministeriets lovgivningsområder træffer statsamterne afgørelse om meddelelse af opholdsbevis til EF/EØS-borgere (bkg. 690 17/8 95) og opholdstilladelse til udenlandske adoptivbørn (bkg. 689 17/8 95).

I forhold til Økonomi- og Erhvervsministeriets lovgivningsområder er statsamterne klageinstans for kommunernes administration af byggeloven (bortset fra sager i Københavns og Frederiksberg Kommuner).